

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK

GLASBA
≡ Izpitna pola D ≡

Posebni baletni test

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 12. junij 2006

SPLOŠNA MATURA

V nalogah 1 do 5 z videoposnetkov prepoznajte korake in označite pravilne odgovore.

1. battement battu
 petit battement (1 točka)
2. pirouette en dedans
 pirouette en dehors (1 točka)
3. entrechat-cinq
 entrechat-quatre (1 točka)
4. 1. arabesque
 2. arabesque (1 točka)
5. cabriole
 fouetté sauté (1 točka)

V nalogah 1 do 5 dobi kandidat za vsak pravilen odgovor 1 točko.

6. Zapišite na videu posneto etudo.
 chassé, saut de basque, chassé, piqué arabesque,
 chassé, grand jeté entrelacé, chassé, piqué arabesque,
 2 balancé (pas de valse), tombé, pas de bourrée,
 sissonne fermée, sissonne ouverte (changée), coupé, assemblé, relevé. (2 točki)

Za zapis brez napake ali z eno napako dobi kandidat 2 točki, če sta napaki dve, 1 točko, za več napak pa 0 točk.

7. Zapis etude ni v skladu z videoposnetkom. Prečrtajte napačni korak in na črto napišite pravega:
 glissade, assemblé, échappé battu,
 sissonne simple, assemblé, échappé battu sur un pied,
~~2-empoité~~, coupé, ballonné,
 coupé, rond de jambe en l'air sauté, pas de bourrée.
(2) ballotté

Če kandidat prečrta ~~2-empoité~~, dobi 1 točko, če napiše (2) ballotté, dobi 1 točko. Če sta oba odgovora pravilna, dobi 2 točki.

8. Oglejte si videoposnetek in napišite:
- naslov baleta: Vrag na vasi, **kar prinese 1 točko,**
  - skladatelja: Fran Lhotka, **ime in priimek ali samo priimek prinese 1 točko,**
  - dobó nastanka in slog: **1935 ali prva polovica 20. stoletja; folklorni vplivi, vsak podatek prinese 1 točko, skupaj 2 točki,**

- č) koreografa prve postavitve: **Pino Mlakar, ime in priimek ali samo priimek prinese 1 točko,**
d) tri solistične vloge v baletu: **Vrag, vražica, Mirko, Jela, ženin ..., tri naštete vloge prinesejo 1 točko, dve ali manj naštetih vlog pa 0 točk.**

(6 točk)

V 8. nalogi lahko dobi kandidat največ 6 točk.

9. Posneti so **trije** glasbeni odlomki. S številko označite vrstni red predvajanih plesov.

- ___ valček,
2 mazurka,
___ polka,
1 čardaš,
___ poloneza,
3 tango.

(3 točke)

Za vsak pravilen odgovor dobi kandidat 1 točko.

10. Oglejte si videoposnetek in določite, kateremu narodu ples pripada ali kako se ples imenuje.
Madžarski ples ali čardaš.

(2 točki)

Za pravilen odgovor dobi kandidat 2 točki.

11. Navedite štiri korake ali druge značilnosti karakternih plesov iz prejšnje naloge.

Madžarski hod, madžarski hod z enim ali dvema udarcema, balancé, saut de basque, verjovočka, golubec, spust na koleno, dos à dos, cabriole ..., lahko tudi značilni kostumi, glasbene značilnosti ipd.

(2 točki)

Za štiri pravilne odgovore dobi kandidat 2 točki, za tri 1 točko, za dva ali en pravilen odgovor pa 0 točk.

12. Navedite tri pomembne baletne pedagoge iz 19. oziroma začetka 20. stoletja.

Carlo Blassis, Enrico Cechetti, Nikolaj Gustavovič Legat, Agripina Vaganova ...
Lahko imena in priimki ali samo priimki.

(2 točki)

Za tri pravilne odgovore dobi kandidat 2 točki, za dva pravilna odgovora 1 točko. Če navede samo eno ime ali nobenega pa 0 točk.

13. Naštejte štiri skoke z dveh nog na dve nogi.

échappé, changement de pieds, royal, entrechat-quatre, entrechat-six ...; lahko tudi assemblé, sissonne fermée ...

(2 točki)

Za štiri pravilne odgovore dobi kandidat 2 točki, za tri 1 točko, za dva ali en pravilen odgovor pa 0 točk.

14. Razčlenite naslednje korake:

a) brisé:

---

b) sissonne fermée:

---

c) rond de jambe en l'air en dehors:

---

d) 6. port de bras:

(4 točke)

**Kandidatovi odgovori morajo zajeti bistvo posameznih korakov.
Za vsak pravičen odgovor dobi kandidat 1 točko.**

15. Opišite razvoj sodobnega plesa v Evropi v prvi polovici 20. stoletja.

V začetku 20. stoletja pride do velikih sprememb na vseh področjih (družbenem in socialnem, v etiki in estetiki). Umetniki nočejo biti samo opazovalci, ampak hočejo dejavno sodelovati v družbenih spremembah. V umetnosti se rodita ekspresionizem in kubizem. Podobne spremembe se dogajajo tudi na plesnem področju. Klasični balet ne omogoča koreografom dovolj svobode. Predhodnika teh teženj po spremembah sta že DELSARTE in DALCROZE, vendar njuna sistema ne omogočata umetniškega sporočila. **(Opis razmer na umetniškem področju prinese 1 točko, omemba DELSARTA in (ali) DALCROZA pa še 1 točko.)**

ISADORA DUNCAN: Američanka, ki je zagovarjala svobodo gibanja. Opirala se je na starogrško kiparstvo in slikarstvo, vendar ni plesala tako kakor stari Grki. V bistvu je bil njen ples improvizacija. Plesala je po Evropi in Rusiji. V Rusiji ni imela večjega uspeha, je pa močno vplivala na razvoj plesa, predvsem v Nemčiji. Njeni poskusi, da bi ustanovila šolo, pa niso bili uspešni, saj njen ples ni imel teoretične podlage. **(Omemba imena prinese 1 točko, opis njenega delovanja pa še 1 točko.)**

RUDOLF von LABAN: Prvi, ki je teoretično utemeljil takratna plesna iskanja; imenujemo ga tudi "oče sodobnega plesa". Rodil se je v Bratislavi 1879. Na gimnaziji v Budimpešti je vodil skupino plesalcev in študiral osnove baleta. Posvetil se je študiju in preučevanju plesa, slikarstva in scenografije. Prepričan je bil, da je ples lahko samostojna umetnost – tudi brez glasbe!

Ustanovil je "Šolo za moderni umetniški ples" v Münchnu, na začetku prve svetovne vojne se je preselil v Švico. Po vojni je deloval največ v Nemčiji na različnih področjih, kakršna so: plesna teorija, novi načini plesa, organiziral in režiral je prireditve na štadionih, koreografiral in režiral je predstave v gledališčih ... Študiral je smeri in kakovost gibanja, pri tem se je opiral na Delsarta in Dalcroza **(zajeto bistvo zgornjih navedb prinese 1 točko).**

Napisal je veliko knjig o plesu. Zanj je ples tridimenzionalno gibanje. Velikega pomena je socialna komponenta plesa – ni zvezd ali velikih solistov. V svojih plesnih zborih je želel naučiti plesalce, da prilagodijo svoje kretnje gibom množice. Ples je obravnaval tudi kot vzgojno sredstvo. **(zajeto bistvo zgornjih navedb prinese 1 točko).**

Njegova zamisel je tudi "Tanztheater", ki ga je pozneje razvila Pina Bausch.

Njegova je še zamisel, kako bi ples zapisali. To je izpopolnil njegov učenec Knust – tovrstni zapis v Ameriki imenujejo LABANOTATION. Labanu idej ni uspelo vedno izpeljati v praksi, so pa njegovi učenci na njegovih temeljih razvili široko dejavnost – izrazni ples. V Londonu danes deluje Laban center **(zajeto bistvo zgornjih navedb prinese 1 točko).**

KURT JOSS: Delal je predvsem v gledališču, prepričan, da je ples enakovreden drami in operi. Študiral je tudi klasični balet. V Essnu je vodil plesni oddelek na znani Folkwangschule. Koreografiral je veliko znanih baletov: Perzijska kraljica, Demon, Pavana, Izgubljeni sin, Petruška, Velemesto, Ples na starem Dunaju ... Najbolj znan balet je Zelena miza ali, kakor ga je sam imenoval, Mrtvaški ples. Za ta balet je bil nagrajen v Parizu, kar mu je omogočilo delovanje v Ameriki in Angliji, kamor se je umaknil po prihodu nacistov. V Angliji je ustanovil The Joss-Leeder School of Dance, njegova skupina pa je veliko gostovala po Južni in Severni Ameriki. Po vojni je spet prevzel vodenje Folkwangschule in ustanovil Folkwangballet. Obnovil je svoje stare balette in ustvaril nekaj novih mojstrov. Posebno mesto zavzema režija in koreografija opere-baleta Predstavitev duše in telesa. Joss je prvi koreograf, ki je združil tehniko klasičnega baleta ter izraznost in svobodo novega plesa. Na njegovi šoli so poučevali različne plesne tehnike, kar so mu nekateri očiteli kot pomanjkanje sloga (***zajeto bistvo zgornjih navedb prinese 2 točki***).

MARY WIGMAN: je bila Labanova učenka, delovala pa je predvsem na področju komornega in solističnega plesa. Njen ples so označevali kot "temačen, demonski, macabre" (Margaret Lloyd). Sama pa je trdila, da se ples začne tam, kjer se konča gimnastika. Telo je treba pripraviti kot instrument, ples pa niso posamezni gib, temveč način, kako so gibi povezani med seboj. Svoj ples je raje kakor izrazni imenovala "novi umetniški ples".

Študirala je pri Dalcrozu, nato pa prišla k Labanu in postala njegova asistentka. Njena pot je šla strmo navzgor po prvi svetovni vojni. Leta 1920 je postala voditeljica in koreografinja dresdenskega baleta. Ustanovila je svojo šolo, iz te pa so prišli mnogi znani plesalci. Njena šola je postala središče sodobnega plesa. Kot koreografinja je delovala najprej v Dresdenu, nato pa v Berlinu. Veliko je gostovala kot plesalka in kot koreografinja. Njena pomembnejša dela so: Orfej in Evridika, Catulli carmina, Carmina burana, Posvečenje pomladi in mnoge druge solistične in komorne koreografije. Ukvarjala se je tudi s pisanjem, njeni pomembnejši deli sta Nemška plesna umetnost in Govorica plesa (***zajeto bistvo zgornjih navedb prinese 2 točki***).

V Evropi je delovalo še veliko Labanovih učencev, za nas pa sta najpomembnejša Pia in Pino Mlakar (***podatek prinese 1 točko***).

Vendar se kljub vsem prizadevanjem "izrazni ples" ali "nemški ekspresionizem" v Evropi ni uveljavil. Prizadevanja so zamrla med drugo svetovno vojno, po vojni pa se je Nemčija obrnila nazaj h klasičnemu baletu, sodobni ples pa se je preselil v Ameriko (***podatek prinese 1 točko***).

Morebitni drugi podatki prinesejo še do 2 točki, vendar skupaj v 15. nalogi največ 10 točk.

(10 točk)

(skupaj 40 točk)